СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIII. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 28-го ЛИСТОПАДА 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 28, 1986 No. 227. VOL. XCIII.

КАНАДСЬКИЙ УРЯД ЗНЕВАЖИВ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР

Торонто. — Український Канадський Комітет зложив протест до міністра закордонних справ Канади Джов Кларка і просив вияснення чому на концерті хору „Веснівка" з Канади, в часі його виступу в Буенос Айресі, Аргентина, не було представника канадської амбасади.

У відповідь на листа КУК міністер Дж. Кларк вияснив,що представника амбасади не було тому, що організатори виставили на залі концерту на видному місці поруч із канадським прапором український прапор „воєнних часів" і що хор співав український національний гимн, поруч із канадським.

Ця відповідь міністра закордонних справ Канади була поміщена у торонтонському щоденнику „Ґлоб енд Мейл" з 6-го листопада 1986 року.

У реакції на таке дивне поступовання представників консервативної партії, яку так підтримували українці громадяни, о. митрат Іван Татарин, парох української католицької церкви св. Димитрія в Торонто, написав листа до Дж. Кларка, в якому саме підкреслює цю підтримку українців консерватистам, що тепер мають у руках провід політичного життя Канади і дивну зміну їх у настанові до вірних їм українців. Він пригадує, що український прапор є завжди вивішуваний на всіх українських імпрезах, на яких бувають члени канадського Парляменту прем'єр-міністри, губернатори чи навіть члени королівської родини. Він також звертає увагу, що український прапор повіває з десятків міських ратушів в день відзначування української державности — 22-го січня кожного року. І тому о. митрат І. Татарин запитує міністра Дж. Кларка, чи його рішення було наслідком злої поради, чи він бажає, щоб українці вивішували поруч канадського прапору совєтський із серпом і молотом.

Він теж завважує, що в останньому часі множаться поважні промахи у відношенні до української спільноти в Канаді теперішнього уряду Браєна Малруні і тому він уважає, що публічне виправдання уряду вже дав но повиннок було появитися.

СВ. МИКОЛАЙ В НЮАРКУ

Лівінгстон, Н. Дж. (О. Юрчук). Заходами Кружка Матерей в суботу, 6-го грудня ц.р., до Української Католицької Школи св. Івана Хрестителя в Нюарку загостить св. о. Миколай. Свято відбудеться в гімнастичній залі при 762 Сенфорд аве., в Нюарку, Н. Дж. о год. 3-ій по полудні. В програмі: сценка „Для небесного гостя" у виконанні учнів шостої кляси.

Канцелярія св. о. Миколая буде відкрита в суботу рано від 8:30 - 9:30 і 11:30 - 12:30 і від 2-ої до 3-ої по полудні. Вступ — 1 дол. від дорослих і по 1 дол. від пакунка. Канцелярія прийматиме тільки один пакунок для кожної дитини.

„Нюзвік" хвалить книжку Р. Конквеста

Філядельфія (О.Т.). — У відомому американському журналі „Нюзвік" з 17-го листопада ц.р. появилася похвальна рецензія Джима Міллера п.н. „Жорстокий голод" на книжку Роберта Конквеста „Жнива смутку".

Рецензент стверджує, що автор книжки, розглядаючи страхіття голодової облоги, зааранжованої Сталіном у 1933 році прирівнює Україну до велетенського Бельзену.

Рік 1933 був кульмінаційною точкою голоду: „Одна четвертина хліборобського населення Совєтського Союзу лежала мертва, або, не зважаючи на достаточну кількість поживи, сконфіскованої урядом, умирала... У висліді цієї драконської конфіскати померло 14.5 мільйона людей. Це акт небувалого народовбивства, з яким у XX сторіччі міг ривалізувати мордами жидів у концтаборах тільки Гітлер", — наголошує Міллер.

Вражає, що по стількох роках книжка Р. Конквеста — це перша вичерпна історія цієї жахливої події. Рецензент каже, що Р. Конквест добачив початки голодової облоги в деякій нестачі збіжжя ще в 1928 році. Уряд замість достосувати ринок до положення в країні та стимулювати продукцію, вжив брутальної сили і зарядив масову конфіскату збіжжя. У відповідь на цей безприкладний грабунок хлібороби відмовилися засівати лани. Подекуди спалахнули повстання.

За наказом Сталіна депортовано мільйони хліборобів до концтаборів, де згодом багато з них померло. В 1932 році уряд наложив неймовірно високу квоту здачі зерна, що її село ніяк не могло виконати і тоді сконфісковано все збіжжя. „Коли сніг стопився — пише наочний свідок — почався справжній голод. Люди ловили мишей, щурів, горобців, мурашок, червяків... Були випадки канібалізму... Поїзди наладовані мерцями гнали порожніми полями".

На одній залізничній станції десятки сиріт шукали поживи. Загнали їх силою до вагону й оставили під вартою. „Там було коло 75 дітей. Дали їм підметку кавового зерна та трішки хліба. Вони всі незабаром померли. Поховали їх у ямах на полі".

З хвилиною, коли читач кінчає цю високої кляси історичну працю Р. Конквеста, знову звучить відомий російський вислів, що постав у тих жахливих часах: „Москва сльозам не вірить!" — кінчає рецензент.

КОМУНІСТИ ПОГОДИЛИСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ З К.АКІНО

Маніля, Філіппіни. — У зв'язку з політичними реформами, які були започатковані президентом Філіппін Коразон Акіно в кінці минулого тижня, жертвою яких впав в першу чергу міністер оборони Хуан Понсе Енріле, а на його місце був призначений Рафаель М. Ілето, лідери комуністичної партії і так званої „народної армії", тобто партизанських з'єднань, вирішили прийняти передумови Акіно і розпочати якнайскорше переговори про замирення.

Новий міністер оборони крім того заявив, що він заплянував перевести цілий ряд змін на командних постах в армії, очевидно, в порозумінні з шефом генерального штабу ген. Фіделем В. Рамосом, який погоджується, що головне командування армії мусить перевести докладне слідство в армії і притягнути до відповідальности тих старшин і вояків, які були замішані у підготову перевороту. Не можна виключати, що в цю аферу відповідальности буде втягнутий також колишній міністер оборони Енріле, який, як кажуть політичні спостерігачі, цілком не думає сидіти із закладеними за спину руками, але плянує включитися у політичне життя країни.

Політичні аналітики думають, що рішучі заходи, які були заплянованi президентом К. Акіно і переведені з допомогою Рамоса й інших її найближчих співробітників та вірних послідовників, заставили комуністів до прийняття урядового ультиматуму. У вівторок, 25-го листопада ц.р., головний речник комуністичного тіму, який вів переговори з урядом К. Акіно, Сатурніно Окампо, заявив в телевізійному інтерв'ю, що „з відходом П. Енріле створилась нова політична ситуація і тепер ми можемо знову розпочати переговори про цілковите замирення, щоб оминути непотрібного кровопролиття, яке неминуче прийшло б, якщо б ми розійшлися у ворожнечі".

Покищо не відомо, як поставляться комуністи до американських воєнних баз на філіппінській території, бо уряд К. Акіно і новий міністер оборони вважають, що присутність американців на Філіппінах зовсім не шкодить філіппінському народові і зрештою, вони не вмішуються до „наших внутрішніх справ", — заявив під час перебрання міністерства Р.М.Ілето, а „їхній уряд сприяє розвиткові нашої країни і підтримує процес демократизації від самого початку перебрання влади К. Акіно".

Речник уряду Теодоро Беніньо заявив кореспондентам, що на протязі кількох наступних днів президент вирішить, що буде з обсадою інших міністерств, бо, як відомо, К. Акіно, зажадала резиґнації від цілого кабінету.

Не зважаючи на іранську аферу, яка все ще домінує на сторінках американської преси, засоби масової інформації мусіли признати, що у випадку Філіппін Адміністрація президента Роналда Регена поступила дуже розумно.

ДЖ. ПОЙНДЕКСТЕР ЗРЕЗИҐНУВАВ

ЗАПОВІДАЮТЬ ОСНОВНІ ІНВЕСТИҐАЦІЇ

Вашінгтон. — В політичних колах і засобах масової інформації ЗСА багато говорилось і писалось про можливий відхід зі своїх постів державного секретаря Джорджа Шулца, асистента Президента в справах крайової безпеки Джана Пойндекстера і начальника канцелярії Білого Дому Доналда Рігена. Однак президент Роналд Реген сказав репортерам, що він не має наміру нікого звільняти з числа працівників Білого Дому.

Але не зважаючи на всі ці запевнення і прогнози, у вівторок, 25-го листопада, адмірал Джан Пойндекстер вніс резиґнацію з посту асистента Президента в справах крайової безпеки. Був звільнений від своїх обов'язків і полковник Олівер Норт головний асистент Дж. Пойндекстера .О. Норт брав участь в операції, зв'заній з тайним продажем зброї Іранові через Ізраїль та скерування деяких фондів для повстанців в Нікараґуа.

Президента знову запитали, чи вважає він помилкою продаж зброї Іранові. „Ні!" відповів Р. Реген і додав: „Більше я не відповім ні на одне питання". Але він признав, що один аспект трансакції був помилкою, про що він щойно тепер довідався.

Оголошено, що на зміну Дж. Пойндекстерові, який повертається на військову службу, прийде його теперішній заступник Алтон Кіл. Він займе цей пост тимчасово, поки не буде знайдений новий асистент Президента в справах крайової безпеки.

Е. Міз представив Президентові звіт, в якому сказано, що Іран платив ізраїльтянам, які продавали йому американську зброю, а одержані гроші йшли у фонд нікараґуанських повстанців. Робилося це ще до того, як Конґрес схвалив 100-мільйонову допомогу борцям за свободу Нікара-

(Закінчення на стор. 4)

Р. ҐАНДІ ВЛАШТУВАВ ПАРАДНЕ ПРИВІТАННЯ ДЛЯ М. ҐОРБАЧОВА

Ню Делі, Індія. — Прем'єр-міністер Індії Раджів Ґанді, влаштував для совєтського лідера Михаїла Горбачова, його дружини Раїси і супроводжуючих його численних дорадників, парадне привітання на летовищі і, що найважніше для совєтської делеґації, назвав Ґорбачова „борцем за мир" і вітав його, як державного мужа, голову держави, тобто президента 21-им гарматним салютом, хоч, як відомо, М. Горбачов є тільки генеральним секретарем ЦК КПСС, тобто керівником компартії.

М. Ґорбачов і його дорадники перебуватимуть в Індії правдоподібно тільки один тиждень (це його перша візита до азійської країни), але чотири дні є призначені для інтенсивних переговорів між М. Горбачовим і Р.Ґанді, а також між совєтською і індійською делеґаціями. Окрема програма відвідин заплянована для Р.Горбачової, яка відвідає школи, музеї, дитячі заклади, зустрічатиметься з жіночими організаціями тощо.

Головними темами під час чотироденних переговорів будуть справи економіки, совєтських кредитів для поліпшення індійської індустрії і постачання зрбої Індія зацікавлена купівлею більшої кількости модерної зброї, включно з воєнними бомбовиками МІҐ-29, розвідчими літаками, виносаженими спеціяльними радарними і сиґнальними апаратами, які мали б збалянсувати подібні американські літаки АВАКС, що ними користується сусідня країна Пакістан з якою Індія перебуває в неконче приязних відносинах. При тій нагоді індійські офіційні особи критикували політику З'єдиних Стейтів Америки і постачання зброї для Пакістану, більше, як цій державі потрібно. Згідно з інформаціями американських спеціялістів Москва доставила Індії від 1980 року досі різної зброї на суму чотири більйони долярів.

М. Ґорбачов, у своїй короткій промові на летовищі також хвалив політику прем'єр-міністра Р. Ґанді і висловив надію, що його побут в тій країні спричиниться до взаємної совєтсько-індійської дружби та співпраці. Західні дипломати звернули увагу, що Р. Ґанді поводився дуже стримано і обережно висловлювався, неображаючи, ані ЗСА, ані інші демократичні держави з якими він розпочав конструктивну співпрацю.

Ню Йорк вшанує І. Франка

Ню Йорк. — Заходами Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку, Відділ УККА, українська громада відзначить 130-ліття народин Івана Франка в авдиторії школи Вашінгтон Ирвінґ (Ирвінґ плейс, між 16-ою і 17-ою вулицями) в неділю, 7-го грудня 1986 р., о годині 2:45 по полудні.

В програмі беруть участь: слово про І. Франка — д-р Євген Федоренко, сольоспів — Лариса Маґун-Гурин; „Іван Вишенський" — постава Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, музика — д-р Ігор Соневицький, хореографія — Рома Прийма-Богачевська і Ольга Ковальчук-Івасівка. Квитки вступу можна набути в крамницях „Сурма", „Арка" та при касі.

НТША розпочало працю у новій каденції

Ню Йорк. — В суботу, 15-го листопада ц.р., відбулося тут перше засідання Президії і повної Управи, вибраних на Загальних зборах Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці 25-го жовтня ц.р. Проводив переобраний на голову д-р Ярослав Падох, у заступстві хворої секретарки д-р Анни Процик, протоколував проф. Василь Калинович. Приявних було 23 особи.

Д-р Я. Падох ствердив, що у часі від Загальних зборів, на яких він мусів відчитати довгий список померлих дійсних і звичайних членів товариства, не було ніякої такої сумної події. Проте згадав знову найперших великих добродіїв НТШ покійних Миколу й Наталю Данильченків, які записали НТША велику посілість в Керґонксоні у найближчому сусідстві Союзівки, що по нинішній день приносить Товариству матеріяльну користь чи то частинним продажем ґрунту, чи продажем деревостану. Згадав теж кількох найщедріших жертводавців-добродіїв НТША з останнього десятиріччя.

Тому, що звіти й дискусія на Загальних зборах забрали так багато часу, що не можна було тоді схвалити бюджету товариства ані тексту резолюцій, ті дві справи були найпершими що ними займалося засідання Управи. Справу бюджету реферував колишній фінансовий секретар мгр Володимир Рак, який поінформував, що він передав уже на письмі всі фінансові справи своєму наступникові, приявному на засіданні д-рові Іванові Сєрантові. Після короткої дискусії, головно над сумою, призначеною на видавництво книжок, записок і періодиків („Вісті" у „Свободі" й заплянований журнал) прийнято рамовий річний бюджет на суму 196,000 дол. До тієї суми не включено видатків на поширення домівки додатковим будинком на просторому подвір'ї (на бібліотеку) та на необхідну вінду. Стверджено, що наукове видавництво — це пріоритет діяльности і що треба буде покрити потрібні кошти з окремих фондів, призначених на видавничі цілі.

При цій нагоді дискутовано над рішенням Загальних зборів подбати за видання

(Закінчення на стор. 4)

Шукають підтримки

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Організація CAUSA USA, в склад якої входять колишні американські дипломати, військовики, як теж політичні і громадські діячі консервативних поглядів, переводить тепер кампанію збірки підписів з метою остерегти американський загал перед небезпекою комунізму, а зокрема його московського варіянту.

Метою кампанії є зібрати 10 міл. підписів під короткою заявою, англійський текст якої у формі платного оголошення поміщений в іншому місці цього числа. Організація звертається до громадян з проханням вирізати оголошення, евентуально помножити його для своїх знайомих і приятелів, і вислати на подану адресу.

Організація CAUSA USA видає англомовний місячник та іншу літературу інформативного характеру про загрозу комунізму та експансивну політику СССР. Також ця організація влаштовує панелі, семінари тощо інформативно-дискусійного порядку.

ДЕНЬ ПОДЯКИ

З уваги на День Подяки в четвер, 27-го листопада ц.р., Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть в той день закриті. Це число „Свободи" друкується з датою п'ятниці, 28-го листопада, а наступне друкуватиметься в п'ятницю з датою суботи, 29-го листопада.

Парохія св. Юра продовжує старання про будову дому

Ню Йорк (В.Л.). — Нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" помістив у числі з 19-го листопада ц.р., довшу інформацію про будову 16-поверхового мешканевого дому за приблизну суму 10 міл. дол. для парафіяльних потреб і помешкань парафіян св. Юра. Авторка Барбара Ліпман ілюструвала свою статтейку великою фотознімкою на чотири колонки газети нової церкви св. Юра з отцем парохом Патрикієм Пащаком, ЧСВВ, генеральним вікарієм Стемфордської епархії, на передньому тлі.

Отець П. Пащак, ЧСВВ, біля храму св. Юра

Авторка інформації каже, що парофія св. Юра, продовжує старання отримати дозвіл на будову кондомініюму на церковній посілості при 7-ій вулиці, не зважаючи на неґативний вислід голосування на зібранні будівельної ради (третьої) і деякого протесту довколишніх мешканців, очевидно, не-українців, які живуть на 6-ій і 7-ій вулицях. Їхня опозиція до здвигнення 16-поверхового будинку полягає на тому, що він, в околиці п'ять і шість поверхових будинків, переважно старого типу, цілковито змінить архітектуру дільниці, заслонятиме денне світло для багатьох і не пасуватиме до існуючого там окруження.

Керол Джойс, президент асоціяці мешканців, які запротестували проти дозволу на здвигнення високого будинку, заявила, що асоціяція не протестує проти самої будови, але проти її зависокої конструкції і будов такого типу в тій дільниці. Поінформовані особи однак кажуть, що в гру входили також й інші фактори, а саме, що помешкання призначені тільки для парафіян св. Юра, які зможуть набути для себе квартири в будинку за 100 і 250,000 долярів, в залежності від величини. Перших п'ять поверхів парафія зарезервували для своїх власних потреб і помешкань Отців та Сестер.

Українці — парафіяни св. Юра — не розчарувались початковими трудноцами. Громадська група, яка допомагає парафії побороти всякі перешкоди, внесла прохання-відклик до ради стандартів, але дати переслухання ще не визначено.

Згідно з пляном будинок матиме 96 помешкань, призначених для продажу на 11-ох горішніх поверхах. В додатку 20 малих помешкань, — заявив о. П.Пащак, кореспондентові газети, — будуть виділені для бідніших парафіян, прихід яких є дуже низький і їм допомагатиме парафіяльний уряд. Це число включатиме також помешкання у відновлених двох старших будинках, які є власністю парафії, а тепер служать як помешкання і бюра для церковних потреб. „Нашою ціллю є зміцнити українську громаду", — заявив о. Пащак. На долині міста Ню Йорку живе тепер приблизно від 25 до 30,000 українців, у сусідстві парафії.

Кореспондентка Б. Ліпман каже, що вони є власниками маленьких ресторанів, м'ясарень та „займаються перепродажею імпортованих з України товарів".

Отець П. Пащак думає, що побудова одного парафіяльного будинку „не створить будівляної горячки", але радше затримає теперішнє етнічне обличчя цієї частини міста.

ДОПОВІДЬ Д-РА Я. ТУРКАЛА

Ню Гейвен, Конн. — Студійне Товариство ім. М. Грушевського влаштовує тут в неділю, 7-го грудня ц.р. доповідь д-ра Ярослава К. Туркала п. н. „Київ за німецької окупації 1941-43". Доповідь буде ілюстрована. Місце доповіді — заля місцевої української церкви при 50 Фавлер вул. о год. 3-ій по полудні.

У СВІТІ

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД Румунії повідомив, що всі румуни, крім 228 хворих і нездібних, взяли участь в голосуванні над референдумом уряду президента Ніколає Чавшеску, який за всяку ціну хоче добитися зниження на п'ять відсотків витрат на армію і ці гроші перекинути на покращання економіки і життєвого рівня населення. Цей референдум лідери румунської комуністичної партії називають „голосуванням за мир". За референдумом голосувало 17,651,202 управнених до голосування румунів від 14 років вгору і ніхто не голосував проти. Чавшеску і його найближчі співробітники вважають ці „вибори" великою перемогою компартії і її політики.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса повідомило, що невідомі бандити правдоподібно чорні революціонери в Південно-Африканській Респубіці, напали і сильно побили чорного єпископа Ізаака Мокена, який повертався з єпископської конференції у Західній Німеччині і їхав з летовища в Йоганнесбургу до своєї резиденції. На конференції згаданий єпископ гостро виступав проти накладання економічних санкцій, бо, мовляв, від такої практики терплять в першу чергу самі африканці, чорні і білі.

З БРІЗБЕЙНУ В АВСТРАЛІЇ інформують, що тамошня поліція зловила чоловіка, який готувався виконати атентат на Папу Івана Павла II. Поліція заарештувала людину, яка була озброєна автоматичним крісом, пістолем і гранатами і погрожувала, що застрелить Папу, як тільки цей прибуде до Австралії. Арешт відбувся кілька годин перед приземленням літака, на якому летів Папа і його дорадники. Прокуратор і поліція думають, що зловлений — це умово хвора людина, яка не відповідає за свої вчинки. Головним мотивом підготови атентату було те, що Папа „має забагато грошей". Папа прибув до Австралії з Нової Зеляндії і його вітали офіційні церковні і урядові чинники, тисячі вірних і сотні дітей з квітами. Із 15,6 мільйонів австралійців, 26 відсотків є римо-католиками.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ із приміщення на одній з летунських баз викотили 131-ий стратеґічний бомбардувальник типу Б-52, забезпечений крилатими ракетами. На думку критиків Адміністрації, це означає, що З'днані Стейти вийшли за рамки договору САЛТ II 1979 року, який Вашінгтон дотримував до цього часу, хоч він не був ратифікований Сенатом ЗСА. Директор американської аґенції в справах роззброєння і контролі над зброєнням Кеннет Ейделман заявив, що, з точки зору Адміністрації, забезпечення бомбардувальників Б—52 крилатими ракетами не є порушенням договору САЛТ II, бо літак ще не пройшов випробування. Вважають, що бомбардувальник остаточне займе своє місце у військово-повітряних силах в кінці грудня.

УРЯД ІНДІЇ ВИМАГАЄ, щоб компанія Юніон Карбайд виплатила 3 більйони долярів як компенсату для 520,000 осіб, які постраждали в грудні 1984 року в Бгопалі , Індія. Вимога про компенсату міститься в 5777-сторінковому звіті, який уряд Індії представив правникам американської компанії. Юніон Карбайд вважає причиною виходу газу те, що у Бгопалі не були вжиті необхідні заходи безпеки, в чому обвинувачують як уряд Індії, так і місцеві власті.

АМЕРИКАНСЬКІ ДИПЛОМАТИ погано знають іноземні мови. До такого висновку прийшов колишній амбасадор ЗСА у Греції і один з найстарших професійних дипломатів Монтіґл Стернс, який вивчав цю справу на доручення державного секретаря Джорджа Шулца. Як пише газета „Вашінгтон Пост", американсько -совєтськими відносинами постійно завідують два співпрацівники Державного департаменту, які мають високі кваліфікації у всіх інших відношеннях, але російську мову знають „на елементарному рівні". На більш як 200 американських дипломатів у Москві лише п'ятеро вільно володіють російською мовою. В рапорті М. Стернса сказано, що не менш загрозливим є незнання працівниками Державного департаменту тих мов, які вважаються традиційною „зброєю" дипломатів — перш за все французької.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи поворот до НЕП-у в СССР?

Безпосередньо після захоплення большевиками влади у жовтні 1917 року настав період „воюючого комунізму" — це був час кривавої розправи з всіма, хто подобав на „контрреволюціонера", це був період аматорської імпровізації, як увести в життя Маркса-Енґельса-Леніна про державний монополь всієї продукції і розподілу. Компартії розпучнявіла масовим напливом до неї всякого найгіршого елементу, який сподівався наживи в тому революційному хаосі. Перші роки правління компартії були роками не тільки закріплення нової влади, але й воєнної експансії задля збереження „єдиної неподільної". В офіційній версії — це був період „ґражданской вайни" — громадської війни, наче би в історії СССР не було збройних походів проти країн і народів колишньої царської Росії, які проголосили свої суверенні, від нікого незалежні держави. У тому хаосі не було просто місця на здорову економіку.

Разом із політичним хаосом настав повний хаос у народному господарстві і настала загроза банкрутства в усіх ділянках економіки. Харчова криза і хаос у продукції довели й до політичної загрози новому режимові. У Кронштаді вибухла революція, в Україні були масові повстанчі загони.

Тоді, в 1921 році, Ленін проголосив так звану „нову економічну політику" НЕП, яка насправді відкрила двері для вільної продукції і вільної торгівлі з таким суперництвом, як його допускає капіталістична система. Разом із лібералізацією у ділянці економіки прийшло і до лібералізації в ділянці внутрішньої політики. Ліберальні кола в компартії СССР визнали російський націоналізм однаково небезпечним для комунізму, як націоналізм окремих народів СССР. У новітній історії України те явище відоме, як період „українізації". Поруч із позитивами для української культури того часу — український період мав той далекосяжний неґативний наслідок, що сприяв так званому радянофільству в еміґраційних колах з їхніми центрами у Відні, Празі й Берліні та в Західній Україні — в Галичині й на Холмщині та Волині.

Але всі ті зміни, однаково поступки у ділянці економіки за взором західних капіталістичних країн, як і поступки українському національному рухові, хоч би тільки в ділянці культури, не могли подобатися наступникові Леніна Йосифові Віссаріоновичеві Сталінові.

У 1925 році скасовано Українську комуністичну партію, яку включено до комуністичної партії большевиків України (КПБУ). У наступному році прийшло вже переслідування Хвильового і Шумського. У 1928 році схвалено першу п'ятирічку, яка поклала кінець НЕП-ві, бо визнала принцип визначування згори кількости продукції — однаково промислової, як сільськогосподарської — без уваги на якість і запотребування покупцями. Сталінський відворот від НЕП-у у сільському господарстві довів до заплянування і жорстокого переслідування у діло штучного голоду в Україні. Харківський процес проти Спілки Визволення України в 1930 році винищив квіт української інтеліґенції і зліквідував поза межами СССР „радянофільство".

Тепер настала в СССР трохи подібна ситуація, як була за „воюючого комунізму". Наступник Сталіна Хрущов пробував злагіднити доктринерство марксизму і за його володіння було „трохи легше жити". Але Леонід Брежнєв завернув знову до сталінізму в усіх ділянках, однаково в економіці, як русифікаторстві. Міхаїл Ґорбачов напежить уже до тієї молодшої ґенерації, яка у своїй вірності марксизмові має також деяке зрозуміння для прагматизму, для реальних потреб нишішнього дня. Він свідомий загрози економічної катастрофи. Тому схвалення Верховною Радою реформ, які частинно мають увійти в життя від 1-го січня, частинно від 1-го травня наступного року, це шукання компромісу між державним монополем над продукцією і розподілом та приватною власністю. Наприклад: допускаються приватні ресторани, але власник такого ресторану винаймає домівку у державі (державній установі) і мусить купувати все в державних крамницях. Допускається „вільних" ремісників, як кравців, шевців і т.д., але їм не вільно наймати собі помічників. Залишається поруч радгоспів і колгоспів присадибні господарства і, мабуть, вони будуть поширені. Але система державного однопартійного монополю над усім життям країни залишається всилі. Марксизм збанкрутував, бо без щорічного закупу мільйонів тонн зерна у капіталістичних країнах був би голод у Совєтському Союзі. Побачимо чи новий НЕП врятує.

Ярослав Татомир

ЗАГРОЗА БІЛЬША ЯК СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ

I.

Щоденник „Вашінґтон „Таймс" приніс 9-го жовтня ц. р. вістку, що спеціяльна комісія, що її покликав до життя президент Реґен, виготовила рапорт п. з. „Совєтська пропаганда й американські засоби масової інформації". Цей рапорт стверджує, хоч у дипломатичному тоні, що велика частина американських засобів масової інформації часто допомагає поширювати у ЗСА комуністичну пропаґанду.

Ствердження цієї комісії не є відкриттям Америки. Лівий нахил і ліва пропаганда великої частини американських засобів масової інформації є наглядна кожному, хто має відкриті очі.

Незвичайним і надійним є, одначе, те, що авторитетна комісія, що її покликав до життя Президент, відважилася скритикувати, хоча дуже делікатно, всемогутні американські „мідія".

Чому ця комісія і її рапорт такі важливі? Коли ми уважно слідкуємо за великими політичними подіями нашого століття і нашого часу і думаємо про зусилля ЗСА стримати намагання Москви накинути її деспотичну політичну систему всьому світові, освідомляємо собі, що Совєтський Союз це не єдина велика загроза для ЗСА і для всього вільного світу. Другою дуже поважною загрозою, може більшою як Совєтський Союз є розкладові сили у нутрі ЗСА (і всього західнього світу), зокрема велика частина засобів масової інформації.

Йде мова про те, що державні справи, між ними теж закордонна політика оборони країни є у демократичних країнах, що залежні від політичних поглядів, настроїв і волі виборців. Знову дуже великий вплив на політичні погляди і політичні настрої загалу горожан мають у демократичних країнах засоби масової інформації. Усе те, як один із механізмів демократичної системи, було б упорядку і так як має бути, коли б поважна більшість американських засобів масової інформації, була об'єктивна і коли б її основним принципом був принцип — правди в інформуванні загалу.

Дуже великою проблемою Америки є те, що велика частина американських засобів масової інформації послаблює, розкладає ЗСАізнутра фалвшивою інтерпретацією політичних подій, закриванням, промовчуванням або применшуванням перед загалом гігантських злочинів комуністичних режимів (наприклад, промовчування найбільшого голокосту нашого століття — штучного голоду в Україні та інших жахливих злочинів Москви проти українського народу, злочини комуністичних режимів у Камбоджі, Афганістану і. т. п.), очорнюванням протикомуністичних рухів (наприклад, протикомуністичні повстанці у Нікараґуа, в опінії, тих засобів масової інформації, це — воєнні злочинці, злочинний елемент) і. т. п.

Клясичним прикладом розкладової роботи великої частини американських засобів масової інформації, зокрема телебачення, була руйнуюча пропаґанда під час в'єтнамської війни, яка представляла американських і південно-в'єтнамських жовнірів, не як гідних пошани і вдячности людей, що виконали свій важкий обов'язок, часто ціною власного життя або здоров'я, але обезцінювала їх і представляла як малощо не „воєнних злочинців", брутальних убивців і. т. п. Ця пропаґанда довела укінці до прогри ЗСА у В'єтнамі і після цього до мільйонів жертв комуністичного терору у В'єтнамі, Камбоджі і Ляосі.

Тижневик „Вашінґтон Інквайрер" передав у числі з 3-го жовтня, довше інтерв'ю із сенатором Ґордоном Гамфрі. У цьому інтерв'ю, говорячи про недостаточну допомогу уряду ЗСА афганським повстанцям, сенатор сказав між іншим: „...У наших великих засобах масової інформації... існує лівий нахил. Наприклад, три наші головні телевізійні сітки присвятили справі Афганістану, разом, за час цілого року, ледве 52 хвилини".

Ми могли б додати, що ці три великі телевізійні сітки присвятили справі найбільшого голокосту нашого століття, знищення Москвою голодом, чи вбивствами у підвалах НКВД чи КҐБ між 15 і 20 мільйонів українського населення — зеро хвилин часу... Недавно ці три сітки телебачення не хотіли дати півгодини часу фільмові „Жнива розпачі", який здобув кілька найкращих нагород за його високу якість.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Оксана Бризгун-Соколик

Виставка молодих мистців

Дня 21-го жовтня відбулося, відкриття виставки сімох молодих мистців в „Галерії 76" — при 76 МекКол вулиці в Торонто, зараз коло Онтарійського коледжу Мистецтва. У виставці, що була відкрита в жовтні і листопаді, брали участь колишні студенти коледжу і цьогорічні градуанти.

Кожний мистець мав свою власну кімнату, так що творилось враження індивідуальних виставок. Загальна критика оцінила одного учасника без мистецького відчуття, чотирьох мистців цікавих та надійних, та двох дуже добрих. Поміж цими двома були — індійка Нагіра Гейдар і українка Людмила Шанта.

Людмила Шанта виставила 24 акварелі на скляному папері (сендпейпер). Тематика — краєвиди в сумній, захмареній погоді. Картини, без докладних деталів), передавали настрій природи і настрій людини, яка спокійно дивиться на заплакану погоду крізь вікно. Поетичне відчуття безсоняшної природи та квітів і дерев серед неї в темних відтінях... передавалися глядачеві. Хоч тема була одна для всіх 24-ох картин, взагалі не відчувалося одноманітности, кожна картина творила свою індвідуальність, та свій власний сум і красу.

Мистці, учителі Людмили Шанти, професори цього коледжу написали так про Людмилу:

Франсуа Тепо: „Поетичне ліричне, музикальне", Алі Фараґ: Прекрасна праця, сповнена чуття, драматична", Чінкон Тан: (учитель акварелі) „..скляним папером, який ви вживали, Ви дуже ефективно створили ці прекрасні настроєві краєвиди", Ричард Невіт: „...надзвичайна ніжність є у всіх творах".

Людмила Шанта цього року кінчає Онтарійський коледж мистецтва. Вона має бакалаврат (чотирирічний курс) з історії мистецтва та англійської літератури. Грає на фортепіяні та на бандурі, також вчить гри на цих інструментах. Крім того студіювала також японську техніку малювання „суміє". Часто чути її добру мову як дикторки на радіопередачі „Пісня України".

Торонтонська громада радіє дебютом нової молодої малярки, та бажає їй і сподіється чергових її успіхів, творчого надхніння та мистецького росту.

О.Т.

А П'ЯТДЕСЯТ МІЛЬЙОНІВ МОВЧАЛИ... І МОВЧАТЬ

Так, п'ятдесят мільйонів українців — за офіцийним переписом населення — мовчали, коли в далекому концтаборі московська окупаційна влада замучила на смерть найкращого — як це визнала і чужа критика — поета України. У вересні проминув рік від цієї мученицької смерти поета Василя Стуса, але і далі ця п'ятдесятмільйонна маса мовчить. Якби ніщо не сталось. Чи справді, як цього побоювався Шевченко, людське серце докраю отупіло. Смерть Василя Стуса — це безпрецедентний випадок, якому подібного не знайти. Ласкою Божою обдарований поет, син українського села, з якого вийшов, щоб наукою поглибити свої таланти, зв'язаний з народом і відданий народові трудівник, який постановив стати учителем, щоб ці свої таланти віддати народові, вже в першій своїй зустрічі з режимом потрапив на тупість ворожого спертого на поліційну систему режиму. На 26-му році життя, добившись місця в аспірантурі Інституту літератури Академії наук у Києві, він попав у неласку, його виключили з наукової роботи тільки за те, що він мав відвагу висловити протест проти арештів української інтеліґенції, що в шістдесятих роках впала жертвою нових переслідувань та арештів. Василь Стус не тип бойовика; це метафізичний поет, що його можна рівняти до таких поетів, як Рільке, що в поезії шукав розмови з Богом.

І саме ця метафізична поетичність, така чужа соцреалізмові і всій матеріялістичній діялектиці, стягнула на поета-лірика рафіновану арматуру московського тоталітаризму. Перша збірка поезій Василя Стуса „Зимові дерева" чекала на друк в Україні аж п'ять років і не дочекалась та була надрукована щойно в Бельгії в 1970 році. Вже в 1972 році Стуса арештували і від того часу він став об'єктом постійних переслідувань, арештів і безконечних тортур, що їх вигадала всесильна система московського ҐУЛаґу. Останній арешт прийшов в 1980 році. Стуса засудили на десять років ув'язнення і п'ять років заслання без ніяких правових підстав, просто для того, щоб не дозволити поетові продовжувати його поетичну творчість. Покарання Василя Стуса не обмежувалось самим ув'язненням і в'язничними тортурами; йому заборонили писати, а те, що міг написати, відбирали і конфіскували. Так забрали у поета його манускрипт збірки „Веселий цвинтар". Тільки ті поезії, що їх Василь Стус зумів відтворити і завдяки деяким приятелям передати на Захід, залишились як його творчий доробок. За кордоном вийшла в 1977 році збірка „Свіча в свічаді", а ось в останньому році вийшла книга його поезій „Палімпсести".

Василя Стуса вже стали порівнювати із Шевченком. І справедливо. Він — як і Шевченко — за поетичну діяльність був арештований і засланий та — як і Шевченко — помер на 47-му році життя. Але вже це порівняння показує, що ця безперебійна система московської тиранії стала в совєтській дійсності більш рафінована і насильна. Шевченко після десяти років заслання, був звільнений і мав змогу ще користати з прав вільної людини. Його смерть потрясла цілою Україною; йому віддали пошану під час величавого походу в столиці Росії, в Петербурзі, куди з прощальною промовою приїхав сам декан української літератури Панько Куліш; його і поховали, згідно з заповітом, величаво на березі Дніпра і виставили високу могилу, щоб завжди нагадувала народові про великого поета-мученика. Такої ласки не зазнав Василь Стус у новоствореній революцією дійсності. Режим відмовив Стусові оцього останнього людського права бути похованим по-людськи; його тіло заховали, щоб затерти і пам'ять про поета в народі. Коли Шевченко міг рахувати на приятелів, навіть і тих з російської аристократії, що заступались за нього перед владою, такої можливости у Стуса не було.

Справді дивує становище оцих поетів, що про них розписують довідники, що їх твори друкують в Україні режимні видання. У Спілці письменників України, — понад п'ятсот поетів. А всіх цих віршописців, що шукають поетичної слави, кілька тисяч. Чи не знайшлась і горстка таких, які станули б оборону свого колеґи, Василь Стус починав свою творчість у той час, коли на літературну арену вийшли так звані шестидесятники. Деякі з них дійшли до великих почестей. Коротич, Драч, Вінграновський і інші сьогодні лавреати, про них пишуть журнали і газети, вони навіть виїжджають закордон, щоб і там прославляти здобутки соціялізму. Чи ж їм не соромно, що їхній колеґа — поет першого ранґу — був так ганебно знищений отим режимом, від якого вони отримують усі благодаті за свою вірну службу. Та і про них говорили, що вони поети з серцем чулим для людського нещастя. Недавно ми читали, які глибокі переживання, що аж дзвони Софії в Києві заграли, викликали у Драча подія, коли якийсь один хуліган на вулиці Києва стягнув із другого джинси, проколовши власника цієї закордонної гардероби ножем. Колись Драч описував з захопленням свою подорож літаком понад Сибіром, захвалюючи чар великих просторів „батьківщини" в той час, коли там внизу, в концтаборі терпіли каторгу його колеґи, між ними і Василь Стус. Та в поетичному світі Драча немає місця для Стуса, хоч він йому майже ровесник. Драч бачить Льорку, як леґенду, нагаду-

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, ЇЇ ВИКОНАВЦІ І СЛУХАЧІ

За останній рік можна було зауважити в наших часописах багато повідомлень про випуск музичних платівок як вокального,так і інструментального характеру. Всі виконавці надіються, що українці любителі співу і музики, закуплять ці платівки і будуть їх слухати дома, отже розрахунок на вузьке коло слухачів.

На жаль, широка американська публіка не чує ні нашого співу ні нашої інструментальної музики, хіба лиш на наших концертах, на які приходить якесь число американських слухачів. А тим часом, радіостанція WGBH в Бостоні, Масс., передає музику щоденно всі сім днів у тижні, (з надісланих їй платівок) від 7-ої год. ранку до 12-ої години дня. При чому музичний коментатор подає відомості: яка це музика, хто композитор і виконавець, хто випустив платівки і її номер, ціну тощо, Ці передачі чути в п'ятьох стейтах! Массачусетс, Конектикат, Ню Гемпшир, Ню Йорк і Вермонт — це одна десята країни.

Була одна нагода почути українську музику під час інтерв'ю з Юліяном Китастим та грою платівки ансамблю „Гомін степів" на цій радіостанції.

Андрій Бараник

Кергонксон, Н.Й.

Адреса станції: Robert J. Lurtsema, WGBH, 125 Western Ave., Boston, Mass. 02134; Tel.: (617) 492-2777.

СЕНАТОР-ДЕМОКРАТ Роберт Бирд одноголосно вибраний новим лідером більшости в Сенаті. Єдиний, крім Р. Бирда, претендент на цей пост, сенатор Беннет Джансон, відкликав свою кандидатуру. У промові, виголошеній зразу ж після обрання, Р. Бирд закликав президента Роналда Реґена уже в січні подати на розгляд Сенату проєкт бюджету на 1988 фінансовий рік. Не зважаючи на загальні фрази, багато авторитетних діячів Демократичної партії признають, що без активного співробітництва з Білим Домом Конґрес навряд чи доб'ється негайного успіху в зменшенні величезного бюджетного дефіциту. Республіканці в свою чергу вибрали лідером сенатської меншости Роберта Дола. Не зважаючи на те, що Р. Дол перестав очолювати Сенат, в його виступі не чути було мінорних нот. „Ми не збираємося бути безпорадним меншинством, — сказав він. — Ми віримо, що Республіканська партія є в стані підтримувати розумне співвідношення сил".

ЗА ЯКУ ПРОВИНУ?

I.

Лист, що його сьогодні друкуємо в „Свободі" автентичний — і своєю живою дійсністю і гірким болем. Вправді він уже давно зайшов сюди з України, але саме із-за його автентичности ми задумали помістити його аж нині. Його написала одна жінка з України, назвімо її просто — Марійка. Її разом з батьками заслали в далекий Сибір. Вправді каґебісти прийшли лиш за її батьками, але Марійка, тоді молоденька дівчина, не хоріла розлучатись із батьками, лякаючись, що без її допомоги — вони неодмінно пропадуть. І так з ярликом „ворога народу", що їй — зовсім у нічому не винуватій — попався через її батьків, яких вивезено теж без ніякої провини у морозні сибірські тайги. Марійка вернулася додому — духово і фізично знищена. Та батькам її, однак, уже не довелось ніколи знову побачити рідної землі. — Ред.

23-го лютого 1956

Дорогі мої Брати, Братанки, Сестрінки і вся моя Родино!

Недавно писала я Вам недовгого листа, а зараз пишу знов, бо щоб не писати я не можу. Може Ви не одержали листа, а може й інші перешкоди з'являються на дорозі нашої кореспонденції. Тому, не маючи відповіді від Вас — беруся знову за перо.

В першу чергу хочу повідомити Вас про все те, що можливо розказати, а то про життя і смерть наших дорогих Родичів. Тим більше, що Татко просив мене, щоб я розказала про все „дітям нашим".

П'ятого березня 1956 року буде 12 років від смерти нашої Мамці. А захворіла мама відносно несподівано. Прийшовши додому з роботи 3-го березня вполудне застала я Мамцю вже в постелі в сильній гарячці. Мама не піддавалася недузі, кілька разів пробувала встати, однак, знеможена лягала назад на койку. Під вечір гарячка перейшла в непритомний її стан. Так пройшла ніч з 3-го на 4-те березня. На другий день уранці я кинулася за лікарем та й за ліками. Лікар, який мешкав 9 кілометрів від нас, сказав, щоб хвору привезти до нього. Воно було неможливе, бо залягли глибокі сніги. Тоді, телефонічно, пов'язавшись з лікарем, я просила його приїхати, адже в нього були добрі коні... Обіцяв, що прибуде — „утром" 5-го березня. Тим часом мамина гарячка досягнула кульмінаційного пункту. Лице її горіло яскравими рум'янцями. Татко подавав мамці чай і ягідний кисіль. Після обіду, коло години 1-ої ночі, вона наглим рухом сіла на постелі. Не говорила нічого... Великі чорні її очі горіли від гарячки. Раптом два рази кликнула: „Татку, Татку!" Тато з плачем тулив Маму до себе. Тоді ще крикнула — „Марійка!" І знову вона лягла, важко віддихачи.

Розпочалася агонія. У кімнаті, крім нас троє, не було нікого. І так уже було до кінця... Мама мучилась у постелі, а ми з Татком безпорадні сиділи біля койки. Тих кілька останніх її годин пройшли скоро. Минула північ і раптом настала тиша. Татко, якби збуджений, стрепенувся і сказав: „Ого — вже"... Ще не добре розуміючи, я побачила як Татко стулює Мамці повіки. — „Іди, Марійцю по жінок".

І так усе пішло за порядком. Прийшли жінки, поклали Мамцю на катафальок, помолились і відійшли, бо до ранку було ще далеко. А Татко, схрестивши руки на грудях, дивився на Маму. Лежала так, якби відпочивала після великого змучення. А Тато, посидівши якийсь час (не плакав, був спокійний і якось дивно тихий і лагідний), сказав: — „Йди вже спати, Марійко". Здивувалася я, а якже тут спати? Але Татко поклався на койці, що стояла рядом із катафальком і заснув. І так лежала наша рідна Мамця при світлі скупої лямпочки, — дарма, що все своє життя любила так ясність... А скільки їй довелося перемучитись — і по великим і по малим справам? А все ж таки нарікань я ніколи не чула: всі терпіння наші старенькі сприймали спокійно, як малі діти, — з думкою тією, що вічного на світі нічого немає.

З тривогою я дожидала пробудження Татка. Якраз сіріло, наступав день. Заметушившись по-старечому, Татко збудився і погляд його зразу впав на Маму: „Ой, Боже мій, Боже, Зоська!" І заридавши, голосно, він припав до Мами: „Зосю, Зоська, вставай пити каву, Зоська!" Досі мені важко збагнути як це так вийшло, що щойно вранці Татко виявив своє горе. Здається, доки житиму, до самої смерти, я ніколи не бачитиму більше такої розпуки, такого страшного старечого голосіння. Татко підіймав Мамину голову, тягнув її за руки, й благав її вставати. На отой лемент і зойк Татка позбігалися сусіди — й щойно аж тоді Татко зупинився, затих, і сидів уже увесь час непорушно на табуретці біля Маминих ніг.

Мені треба було зайнятись організуванням похорону. Людей найшло багато: молилися, плакали, сліз було досить. Але Тато вже не плакав і я також — ні. Лиш зробили майстри трумну, а потім відспівано похорони.

Попросили Татка, щоб він відправляв, але він лиш мовчазно сидів, не годен був цього зробити. Спокійно він поцілував Мамцю востаннє і дивився погаслим старечим поглядом, дивився на все останнє... Трумну поклали на маленькі саночки і двох наших сусідів потягнули її на кладовище. Сніги були великі: довелося прокопати стежку і отим білим тунелем завести Мамцю на невисоке узгір'я за „посьолком". Поховали там під білою березою.

Наступала ніч, треба було спішитись. Я ще допомогла грабареві закинути землею гріб, а коли й це ми закінчили, зовсім смерклося. Татка я застала в товаристві наших сусідів на койці.

Від смерти Мами Татко занепав зовсім. Ще коли жила Мама він тримався добре: рубав дрова, приготовляв тріски, допомагав Мамі куховарити і т.п. Тепер, по більшій часті переважно лежав горілиць і такий сумний, що аж серце боліло. Ходити Таткові вже було важко, хіба при допомозі палиці. Нічого його більше не цікавило, збайдужів цілковито до всього. „Татку, що Вам, що Вас болить", — бувало питала його. — „Нічого, дитинко, нічого, я хочу...до Мами!" І так воно тягнулося кілька місяців.

Закінчення буде.

„Три покоління"

Під таким кличем Округа СУА у великому Клівленді відбула дуже удалу імпрезу в неділю, 26-го жовтня ц. р., в залі собору св. Йосафата в Пармі. Округа об'єднує сім відділів СУА, чотири відділи у великому Клівленді і по одному в Акроні, Лорейні, Огайо, і Ірі, Па. Округу очолює Таня Сілецька, членка 69-го Відділу в Лорейні, а приготування імпрези очолювала Марія Лендел, організаційна референтка округи. Програма імпрези складалася з двох частин, мистецької і полуденка.

Культурно-освітня референтка Округи Оля Дем'янчук відкрила святочну програму, вітаючи присутніх членок, гостей і виконавців мистецької програми. Дальше ведення програми передала Вірі Капустянській, виховній референтці Округи. Мистецьку програму започаткувала молоденька Соня, яку представила мама Віра Капустянська. Соня продеклямувала віршик „Осінні віночки" з почуттям і гарною дикцією. Присутні наділили її за це довготривалими оплесками.

Чому ми є членами СУА– розказали члени трьох поколінь. Першою говорила найстарша Марія Течер, довголітня членкиня СУА, народжена в Канаді, згодом батьки переїхали до Америки і осілися в Клівленді. Батьки були активні в українській громаді, церкві і всіх товариствах і так виховували нас, дітей,—сказала Марія Течер. Мали ми двічі на тиждень українську школу, в якій вчили нас української мови, історії і релігії. Коли я підросла, належала до організації молодих націоналістів, хору, ОДВУ і в тих організаціях мене вчили, що кожний член українського народу повинен включитися в організоване громадське життя і працювати для свого народу. Тому я стала членом СУА, щоб і свою цеголку вкладати для росту українського жіночого руху і нашого народу. М. Течер має одного сина і дві доні, всі вони мають вже свої родини і господарки. На імпрезі „Трьох поколінь" були її доні і внучки.

Другою говорила Лариса Шпон, голова 116-го Відділу СУА в Ірі, Пенн., яка належить до середнього покоління. Лариса з питомою їй веселістю і красномовством розповіла, чому вона є членом СУА і дивувалася, що хтось з жінок може ним не бути. Вже маленькою дівчиною вона започаткувала своє членство в СУА, будучи одною з вихованок світлички СУА, а коли підросла вписалася в його члени. Розповіла вона також про всю корисну працю, яку СУА провадить для добра своїх членів і українського народу.

Третьою говорила Оксана Журовська, членка 7-го Відділу в Акроні. Вона промовляла від молодшого покоління. Оксана звернула спеціяльну увагу молодим дівчатам, щоб вони приготовлялися до праці в політичному житті нашої країни, щоб в той спосіб мати вплив на державні чинники, шукаючи прихильників для наших українських проблем. Працюючи в тому напрямі, будемо корисними для нашого народу. СУА допомагає і виховує молодих членок для цієї праці, і тому кожна молода дівчина, особливо ті, які закінчили освіту в школах, повинні вписатися в члени СУА.

Голова Окружної Управи Таня Силецька, членка 69-го Відділу СУА в Лорейні, по черзі представляла союзянок з трьох поколінь, що були на залі,—матерів, доньок чи невісток і онучок. Представила вона понад десяток таких членок, яких присутні вітали квітами і оплесками.

Гайнріх Штайнгаґен виступив успішно в ролі гумориста. Гумор і сатира його стосувалися головним чином жіноцтва СУА. Зібрані з вдоволенням подякували йому оплесками.

Група молоді з 116-Відділу СУА в Ірі дуже гарно затанцювала кілька українських танців. Треба підкреслити, що ця молодь належить до другого і третього покоління, або походить з мішаних подруж. Молодь виступила в гарних українських строях, гарно танцювала і присутні наділили її рясними оплесками.

Жіночий ансамбль „Червона Калина" проспівав три пісні: „Лебеді материнства", „Мої ясени" і „Казала мені мати". Виступ ансамблю в стилевих українських строях, гарні і молоді жінки з гарними голосами і виконанням пісень, залишили приємний спогад.

Смачний полуденок приготовила Ірина Кашубинська з допомогою Ґені Гіщинської, Орисі Свистун, Олі Байко, Стефанії Вільшанецької, Гані Тарнавської. Джозефіни Ганіґоцької, Оленки Тарнавської, Ані Сілецької і Каті Мартинюк. Полуденок започатковано молитвою, яку відмовили разом усі присутні. За столами учасники цієї імпрези ділилися враженнями з відбутої імпрези трьох поколінь, підкреслювали позитив у праці СУА, бо росте нове покоління, яке перебере і буде продовжувати працю СУА. Слід підкреслити послідовність і працьовитість союзянок в усіх відділах Округи. Працюють вони—одні більше, інші менше, залежно від проводу кожного відділу і активної участи в тій праці всіх членів. Душею Округи є інж. Ірина Кашубинська, яку цілком слушно називають „союзянка від всього і до всього".

Загально імпреза була гарною, добре приготованою, мала виховно-пропаґандивний характер, зібрала понад 150 осіб, членок і гостей, та залишила позитивні і приємні спогади.

Ще кілька слів про СУА на терені великого Клівленду і околиці. Неможливо собі уявити, щоб сьогодні клівлендська громада вела культурно-освітню і визвольну працю без організованого жіночого руху, особливо СУА. Жіноцтво в нашій окрузі уміє обходити всі групові антагонізми, знаходить спільну мову, згоду і співпрацю. Жіноцтво керується серцем і любов'ю до свого народу, дуже добре розуміє, що в єдності сила, і тому об'єднується, щоб спільно змагатися за кращу долю нашого народу.

Праця поодиноких відділів є різнорідна, 12-ий і 33-ій Відділи ведуть вже літами світлички, виховують найменших дітей; 116-ий Відділ в Ірі, Пенн., веде українську школу, кожної суботи вчить дітей (другого і третього поколінь) і мішаних подруж української мови, історії, культури і мистецтва. Українська громада, здебільшого прибулі, мала родини вже тут народжені, СУА вмів їх зорганізувати і з ними корисно працювати. 12-ий Відділ зорганізував і проводить ляльковий театр. Всі відділи союзянок збирають фонди на Музей у Ню Йорку, 100-тисячний фонд ім. Олени Лотоцької, на видавничий фонд „Нашого Життя", допомогають фондами сиротам у Філядельфії і Бразилії. Часто поодинокі відділи спонзорують українські мистецькі виставки, літературні вечорі. Коли заходить потреба, телефонують або пишуть в українських справах до сенаторів і конгресменів стейту Огайо, прохають допомоги і попертя нашої справи, останньо про Чорнобиль, Гелсінкська конференція і інші. Годі в короткій статті описати всю ту велику працю, яку веде в Клівленді і околиці СУА. Славно, союзянки, будьте горді!

Іван Фур

Дещо про осіннє матіне

Увійшло вже в звичай, що раз в рік 28-ий Відділ СУА влаштовує літературно-мистецьку імпрезу для ширшого громадянства Ірвінгтону Нюарку. Дохід із них призначений на цілі наших культурних і допомогових установ. 9-го листопада ц. р. відбулася така ж імпреза з участю поетеси Діми, піяністки Дарії Гординської-Каранович, д-р Лесі Кисілевської-Ткач і бандуристки Олі Ходоби. Імпрезова референтка Таїса Богданська вела програму й познайомила присутніх з учасницями і їх творчою кар'єрою.

Поетесу Діму ми знаємо з її творів і також з рецензій українських літературних критиків, які ми читали в журналах „Наше Життя", „Нові Дні" й „Українські Вісті". Ми були раді послухати її поезії в її виконанні. Діма—уродженка Полтавщини. Її батьки були театральними мистцями. Виростала й училася в Харкові та Києві. Писати вірші почала вже на 12-му році життя. Друга світова війна кинула її в Німеччину як „остарбайтерку", а опісля в Париж, де вона навчалася на вищих курсах літератури , і де вийшли перші її збірки поезій: „Волошки", „Росяні зорі" і „Мить". В Америці видала збірку „Третій берег", „Зустріч років" і „Осіннє мереживо". Написала також дві нагороджені на конкурсах п'єси: „Пересаджені квіти" і „Книжко моя, книжко". З її творів для дітей є знані: „М'ячик-скачик", „Їжачок" і „Кіт-Музика". Прозові твори Діми—це новеля „Леся" й оповідання „Непередбачене".

Авторка продеклямувала нам декілька своїх поезій зі збірок „Осіннє мереживо" і „Зустріч років". Глибоке враження лишили вірші про смерть мами й про голод в Україні. Також експресивний є вірш „Інша вулиця" й вірш про місто, „де будинки виростають до хмар". Перший із них є про дерево одиноке на вулиці великого міста. Поети мають цей дар щоб звичайній і незначній, здавалося б, речі, мистецьким способом надати значної ваги. А в другому вірші одного лиш бажає поетка, щоб „серце не робилось від того камінним і щоб люди були як люди".

В заслуханих поезіях Діми переважають сумні настрої. Вони спричинені також і тугою за батьківщиною, бо „хто рідну землю утратив, справжнього щастя не може знайти". В неї є велике відчуття і прив'язання до природи, і тоді думки її погідні: „від галасливого міста їду назустріч осінній красі". Де-не-де вони перетkані легкою жартівливою усмішкою, як от у „Жартома про поважне" та „У Ганнусі на хустині". Діма пише свої поезії переважно вільним віршем. Хотілося почути більше її віршів, щоб могти краще познайомитися з тематикою та промовистістю її милозвучної лірики.

Бандуристка Оля Ходоба є студенткою комунікації. Вона також солістка ансамблю „Гомін України" і вчителька гри на бандурі. Оля заспівала під акомпаньямент бандури кілька народних пісень: „Ой, чий то кінь стоїть", „Самотність", „Бистра вода", „Ой, піду я до млина" і „Жито сію". Ними вона переплітала інші точки програми. Це була симпатична поява молодої бандуристки з приємним голосом і всі нагородили її щирими оплесками.

Наступною точкою програми була доповідь Дарії Гординської-Каранович, визначної піяністки і голови Українського Музичного Товариства в Америці. Студії музики вона почала у В. Барвінського в Музичнім Інституті ім. Лисенка у Львові, а завершила їх в Академії Музики у Відні. Вона постійно виступала як солістка і співвиконавець камерної музики, а також зі самостійними концертами в багатьох музичних центрах Европи, а згодом і Америки. Залюбки виконувала твори української фортепіянової музики і вона, чи не перша, несла її у широкий світ і в тим її заслуга.

Темою доповіді Д. Каранович був Львів як музичний центр. Вже в XУI столітті Львів був українським культурним осередком. Братства організували друкарні, школи, а також хори. Згодом при катедрах творилися дяківські і музичні школи та курси для хорових диригентів. Тодішні композитори були І. Лаврівський, М. Вербицький, І. Воробкевич, В. Матюк. В другій половині XУIII століття церква св. Юра перебрала провід музичного життя у Львові. Створився хор духовної семінарії. В 1891 році заснувалося товариство „Боян", яке заініціювало створення Союзу Музичних Товариств у Львові, а згодом і Музичного Інституту ім. Лисенка. Директорами його були: А. Вахнянин, С. Людкевич і В. Барвінський. Музичні Інститути ім. Лисенка постали і в інших містах Західньої України. У Львові згуртувалася, крім вже згаданих, група українських визначних композиторів і музикологів: Н. Нижанківський, В. Витвицький, З. Лисько, диригент Туркевич, Р. Савицький. Вони відіграли велику ролю у піднесенні української музичної культури на високий рівень. Вони збагатили репертуар музичних творів, видавали музичні журнали, писали історії музики. Також створили Союз Українських Професійних Музиків (СУПРОМ). До Львова приїжджали світової слави артисти і композитори: Ф. Ліст, піяніст А. Рубінштайн, оперні співаки: Ол. Мишуга, С. Крушельницька, скрипаль Губерман, композитор Б. Барток й інші. Заходами учителів і учнів Музичних Інститутів ім. Лисенка відновлено їх діяльність на еміґрації.

Кінцевою точкою імпрези була доповідь д-р Лесі Ткач. Вона студіювала неофілологію в університеті в Ерлянґені. Маґістерський і докторський ступень одержала в Українському Вільному Університеті 1976 року. Там же габілітувалася ц. р., написавши працю з ділянки дидактики української літератури „Посібник учителя". Вона є доцент Українського Вільного Університету і керівник Педагогічного курсу. Її друкована праця— „Нарис методики навчання української літератури" - („Шкільна Рада" 1983). Тепер є вчителькою українських предметів в академії св. Юра в Ню Йорку.

Л. Ткач проаналізувала поезії Ліни Костенко із двох її збірок: „Поезії" і „Неповторність" під кутом її відношення до людини як індивідуальности. Про людину Ліна пише: „Живе на землі, сама не літає, а крила має". „Ті крила не з пухупір'я, а з правди, чесности і довір'я". Цього довір'я вона просить для себе у людей. Крізь відстані сучасного змеханізованого світу каже шукати контакту „душі до душі". Вона звертається до „молодих сердець" і заохочує до змагу, бо „життя, як річку, не перейдеш у брід". Не шукати ж нам „теплих течій", а гартувати руки, щоб могти „і проти течії плисти". Вона вчить, остерігає перед торгуванням сумлінням, бо „із вас залишиться лиш оболонка", коли „той чортик, що сидить у вас, все познімає, де яка іконка". Закликає зберегти правдиві вартості і віковічні правди життя: гуманність і віру в перемогу добра над злом. Костенко—передвісниця руху шестидесятників. Тоді, коли все було знищено і друзі у цілковитім безвір'ї пішли врозтіч, вона каже вірити і будувати наново „хатку" й оновлене в ній життя. Неначе підсумки її творчості є вірш „Вечірнє сонце", де вона дякує „за день, за світанок і за зеніт" і за всіх, котрі нічим не сплямили душі.

Ліна Костенко народилася на Київщині. Виростала в Києві, де згодом вчилася в Педагогічному інституті. Студії закінчила в Москві в Літературному інституті. Її збірки поезій: „Проміння землі", 1957 р., „Вітрила", 1958 р., „Мандрівки сердець", 1961 р., „Поезії", 1969 р., „Маруся Чурай", 1979р., „Неповторність", 1980 р. Всі збірки крім „Поезій" вийшли в Києві. „Поезії"—це еміґраційне видання „Смолоскипа".

Голова 28-го Відділу СУА Надія Бігун подякувала виконавцям програми за їх труд, а всім присутнім за участь в імпрезі, яка дала дохід для Українського Музею в Ню Йорку та запросила всіх до перекуски. Гостинність наших господарських референток уможливила нам поговорити та познайомитися особисто з учасницями.

Марія Храплива

ПІВНІЧНА КОРЕЯ, заперечуючи далі поголоски про атентат на свого лідера, президента і першого секретаря комуністичої партії Кім Іль Сунґа, який, мовляв, живий і здоровий, призналася, що на міністра оборони Ога Джін Ю була спроба атентату і він був тяжко поранений. 76-річний міністер перебуває тепер у шпиталі і його стан мабуть дуже погіршився.

Пластовий тенісовий турнір на Союзівці

Після вручення нагород (зліва): д-р Р. Барановський, Ю. Попель, І. Луків, Е. Мандзій, Ю. Грабець і В. Лучкань.

Союзівка. — Тут з успіхом пройшов тенісовий турнір у подвійних іграх в днях 27-28-го вересня, що його кожного року влаштовує 10-ий Курінь УПС „Чорноморці". На цей турнір є запрошені сеніори та члени Пластприяту, а присвячений він св. п. пл. сен. Ярославові Лучканеві, „ЧМ". Перехідну чашу його імени отримують переможці.

У змаганнях взяло участь сім пар з різних куренів УПС. Підготовою турніру займався пл.сен. Олесь Попович, ЧМ, а перевів його пл.сен. Юрій Попель („Бурлаки"). Турнір проходив системою подвійних елімінацій.

Переможцями турніру вийшла пара Ігор Луків і Евген Мандзій, друге місце здобули Ю. Попель і Юрій Грабець, а третє пара Ростин Мілянич-Іриней Юрчук.

Чашу ім. Я. Лучканя вручив батько Покійного Володимир Лучкань, а трофеї за друге і третє місце вручив пл.сен. д-р Роман Барановський.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ:

У списку пожертв на Український Вільний Університет, складених в пам'ять **св. п. Інж. І. Кравчука,** надрукованих в Подяці у „Свободі" за 12 листопада ц. р., помилково подано, що жертводавцем суми 100 дол. був Любомир Романів замість **Любомир Романків,** як також пропущено один рядок з вплатами по 20 дол. від **Інж. Осипа і Ольги Боби та Євгенії Рубчак,** за що прошу вибачити. Ці вплати є включені в загальній сумі 605.00 дол. і передані Фундації УВУ.

НАДЯ КРАВЧУК

У пам'ять Дорогого Приятеля
бл. п. Інж. Мирослава Хроновята
що нагло помер дня 10-го листопада 1986 р. у Лос Анджелес, складаємо $100.00 (сто) на ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ.
Д-р Надя і д-р Всеволод СОРОКІВСЬКІ
Сан Франсіско, Кал.

В пам'ять
бл. п. Юрія Чорного
1000.00 (тисячу) долярів
на Будівельний Фонд УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ в Ню Йорку складають
Галя і Христина ЧОРНІ

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ І ДОНЬКИ
бл. п.
Любомири Бойко
будуть відслужені
СЛУЖБИ БОЖІ
в церкві Христа Царя у Філядельфії, Па., в п'ятницю, 28-го листопада 1986 р., о год. 8-ій ранку;
в церкві св. Михаїла в Чері Гил, Н. Дж., в суботу, 29-го листопада 1986 р., о год. 6-ій веч.;
в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., в середу, 3-го грудня 1986 р., о год. 8-ій ранку.
Рідних, Приятелів та Знайомих просимо згадати Покійну в своїх молитвах.
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що дня 30-го жовтня 1986 року, з волі Всевишнього відійшла від нас
наша Найдорожча
МАМА, СЕСТРА, БРАТОВА І ТЕТА
бл. п.
Мелянія з Купчинських Білоскурська

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2-го листопада 1986 року в похоронному заведенні Noonan Bettman і 3-го листопада в українській католицькій церкві Преображення Господнього в Денвер, Кольорадо.

Горем прибиті:
доньки — ОРИСЯ І СТЕФА
сестра — ДАРІЯ з мужем
брат — МИРОН з дружиною
братова — МАРІЙКА з мужем ЮЛЬКОМ
сестрінки —
ІГОР з дружиною
ОКСАНА з мужем
братанки —
РОМАН з дружиною
МИХАЙЛО з дружиною

Гантер відзначив Листопадовий Зрив

У неділю, 2-го листопада, в Лексінгтон готелі відбулася Листопадова академія для мешканців і вакаційників околиць Гентеру, Н.Й. Програмою провадив інж. Володимир Левицький.

У програмі взяв участь новий парох, о. Ярослав Свищук, який прочитав спомин про відвідини питомців Львівської семінарії до митрополита Андрея Шептицького у 1942 році. Провідником семінаристів був тоді Владика Йосиф Сліпий. Враження, яке зробив Митрополит своєю покорою, партіотизмом і любов'ю до всіх присутніх, залишилося в о. Свищука на все життя, і тепер він є членом місіонарського чину імени Андрея Шептицького, який поширює церковну і народну працю, яку почав Митрополит десятки літ тому.

Головну промову про значення Листопадового зриву виголосив Ярослав Гайвас. Говорив він з глибоким почуттям про події у 1918 році, але також сполучив давні героїчні зусилля з теперішними подіями в Україні і між українцями по цілому світі. Показав, що та першолистопадова боротьба стало дає нам відвагу боротися за права нашого народу, за честь українців і за незалежність України, за яку ніколи не припинемо боротьби.

У програмі також виступила з деклямацією молода Світлана Яковів, а на закінчення Соня Вовк прорецитувала зворушливу в'язанку віршів про українську долю і боротьбу за незалежність. Під проводом Любомира Лампіки ціла громада заспівала кілька пісень і закінчила академію гучним співом „Ще не вмерла Україна".

Після програми присутні залишилися на товариську розмову при буфеті, який приготували пані під проводом Ґени Плескачевської і Марії Шумило. При цій нагоді присутні склали 245 дол. на інвалідів.

Христина Боднар-Шелдон

ПІСЛЯ ДОВШОЇ МОВЧАНКИ і тиску засобів масової інформації та парляментаристів, ізраїльський уряд мабуть буде примушений дати повне вияснення іранської афери і сказати, принаймні своєму парляментові, яка роля Ізраїля була в доставі зброї, запасних частин і амуніції до Ірану. Досі прем'єр-міністер ізраїльського уряду, не зважаючи на закиди, що Ізраїль був посередником між ЗСА й Іраном, не тільки при доставі зброї, але також у справі звільнення закладників, не вияснив і не бажав коментуватри цієї справи. Їцак Шамір заявив, що він не бажає вмішуватись до внутрішніх справ ЗСА, а роля Ізраїля в цьому була мінімальна.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ охорони здоров'я Отіс Бовен і його асистенти підготовили комунікат про курення серед американців. Такі комунікати департамент видає раз на два роки, згідно з рішенням Конґресу. В комунікаті, зокрема, сказано, що якщо 20 років тому курили 45 відсотків американців, то нині лише 30; в цьому році понад 300,000 американців умре від хворіб серця, від рака та інших захворювань, викликаних куренням; в 1960-их роках курили 34 відсотки жінок, тепер 38 відсотків. Комунікат рекомендує обмежити продаж цигарок і не продавати їх особам, молодшим 18 років.

РЕЧНИК КРАЙОВОГО наукового фонду повідомив, що в Антарктиді загинули два працівники американської науково-дослідної станції Макмердо. 44-річний ореґонець Джан Смит, який працював на станції столярем, і його 25-річний помічник Меттю Кац з Каліфорнії впали в льодову тріщину. Коли рятувальники прибули до тріщини, Дж. Смит і М. Кац ще були живі. Вони померли під час перенесення їх на станцію. Їх тіла були доставлені літаком у новозеляндське місто Крайстчирч, а звідти до З'єднаних Стейтів Америки.

Дж. Пойндекстер...

(Закінчення зі стор. 1)

ґуа. Секретар департаменту справедливости сказав, що покищо невідомо, скільки грошей дістали антисандіністи. „Я думаю, від 10 до 30 мільйонів", — відповів він на запитання репортерів

Натомість представники повстанців заявили, що їм нічого невідомо про будь-які фонди.

Репортери підстерегли Д. Ріґена біля його дому і атакували запитаннями, коли він внесе резиґнацію. Начальник канцелярії відповів, що не думає про це: „Я служу Президентові і внесу резиґнацію, коли він про це попросить. І я не думаю, що настав час вносити резиґнацію".

Коли речника Білого Дому Леррі Спікса запитали, чи Президент задоволений своїми помічниками, він відповів: „Не намагайтесь робити висновків з поголосків. Це приведе до помилкових тверджень".

НТША розпочало...

(Закінчення зі стор. 1)

англійською мовою повної історії України від її початків аж по нинішній день. Стверджено одностайно, що це найперший обов'язок товариства і передано реалізацію того рішення Президії і Науковій комісії, що її головою є науковий секретар проф. Леонід Рудницький.

Д-р Я. Падох пригадав, що поширено склад Президії до 12-ох осіб з суто практичних причин, щоб кожний її член перейняв на себе одну ділянку праці. Затверджено запропонований д-ром Падохом склад 18-ох комісій, за працю яких відповідає голова кожної комісії.

Текст запропонованої резолюції відчитав проф. Василь Маркусь. Після короткої дискусії рішено передати той текст до остаточної стилізації тричленній комісії з тим, що вступ до запропонованих резолюцій, який стосується сучасного стану науки в Україні та в діяспорі має появитися друком в найближчому часі, а повний текст буде надрукований у чергових „Вістях НТШ".

Багато уваги присвячено участі НТШ у святкуванні 1000-річчя Християнства в Україні, при чому рішено одностайно, що треба взяти активну участь однаково у програмі такого відзначення, що нею займається Український Вільний Університет (конференція має відбутися у Парижі) та що НТШ само чи разом з іншими науковими установами в ЗСА має влаштувати окрему конференцію, можливо у Філядельфії. У дискусії над тією важливою справою забирали голос Л. Рудницький, Василь Лев, Василь Маркусь, Тарас Гунчак, Володимир Трембіцький, Володимир Рак, Василь Ленцик, В. Калинович, Іван Кедрин і о. Мелетій Войнар.

Ширшу ділову дискусію викликала теж справа давно вже проєктованого журналу НТШ. Дебатовано над тим, чи треба видавати далі традиційні вже в НТШ „Записки" поруч із окремими книжками-монографіями, що їх приготовляють секції або окремі автори, чи перетворити „Записки" на періодик і під якою назвою. Вирнула думка, щоби привернути передвоєнний „Літературно-Науковий Вісник", чи відновити редаґований у Львові Василем Сімовичем журнал піврічник „Сьогочасне й минуле (чи „Сучасне й минуле"). Дискутанти звертали увагу на труднощі у видаванні такого журналу складення редакційної колеґії під кермою головного редактора та придбання постійних кадрів співробітників, як теж конечности створення окремої адміністрації журналу. Плян такого журналу запропонував проф. В. Маркусь разом із його бюджетом, але тієї справи остаточно ще не вирішено.

Обмірковувано найближчу Шевченкознавчу конференцію, як теж окрему наукову конференцію у зв'язку з 40-річним існуванням НТША на американському терені в найближчому році. Рішено взяти участь у щорічній американській конференції АААСС як теж далі субвенціонувати „Нешенеліті Пейперс", що їх редаґує тепер, після проф. Степана Горака, проф. Орест Субтельний. Приявні члени Президії й Управи НТША висловлювали турботу з приводу просто трагічного явища — втечі української молоді від зорганізованого українського наукового світу. Справу стипендії передано Стипендійній комісії

На тому засіданні присвячено теж увагу різним господарським справам, приєднавшись до рішення Загальних зборів і рекомендації Контрольної комісії, щоб господарські справи відмежувати від наукових. Висловлено одностайну думку, що треба збільшити канцелярійний персонал та що треба буде подбати про повночасну фахову силу для бібліотеки і архіву.

Збори відбувалися у дружній і діловій атмосфері. Визначено найближче засідання Президії на 6-го грудня ц.р. і найближче засідання повної Управи на 20-го травня 1987 року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 14-го ГРУДНЯ 1986 р.

Фініксвілл, Па. Річні збори Б-ва свв. Петра і Павла 321-го Відд., о год. 1-ій по пол. в парохіяльній залі. Уряд Відділу просить всіх членів прибути на ці збори. На порядку нарад: звіти урядовців та контролерів та вибір урядовців на черговий рік. Проситься членів вирівняти належні вкладки за цей рік. — І. Підгайний предс., М. Лісовський, касир, Д. Цюх, секр.

ПРЕЗИДЕНТ АВСТРІЇ Курт Вальдгайм в першу чергу звернеться до соціяліста Франца Враніцкого, щоб він пробував сформувати новий уряд, бо, не зважаючи на втрати, соціялісти залишилися найсильнішою політичною групою, після виборів, які відбулися там в неділю, 23-го листопада цього року. Після зустрічі соціялістів Ф. Враніцкі заявив, що він спробує створити коаліцію з народною партією, другою з черги найбільшою групою після парляментарних виборів. Враніцкі свідомий того, що переговори з лідерами цієї групи будуть трудні і довгі. Якщо йому не вдасться поєднати соціялістів з „народниками", К. Вальдгайм мабуть спробує створити коаліцію з народної партії і дрібних правих партій, які у 183-членному парляменті разом можуть мати 94 голоси.

ЛІДЕРИ АНТИКОМУНІСТИЧНИХ повстанців „контрас", яких матеріяльно і політично підтримує Адміністрація президента Роналда Реґена, відбувають свої річні наради в Коста Ріці, на яких, правдоподібно, западе рішення про створення тимчасового революційного уряду, у противагу до існуючого уряду прокомуністичних сандіністів. Деякі прихильні до „контрас" держави дорікають їм, що вони всю увагу звертають на військові партизанські акції, а цілком мало на політичний відтинок, залишаючи це „поле" для сандіністів, які називають антикомуністів бандитами, грабіжниками, вбивниками тощо, на взірець комуно-московської імперії, яка має в цьому чималу практику в боротьбі з антикомуністичними рухами в Східній Европі. В нарадах беруть участь біля 100 видатних нікараґуанських антикомуністів, в тому числі командири партизанських частин.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Арґентини Данте М Капуто, виступаючи на сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй, обвинувачував Великобританію, що вона й досі практикує перестарілу форму імперіялізму і поширює, без відома Арґентини, водні кордони довкола Фальклявдських островів, що противиться, на його думку, всяким засадам міжнародних відносин. Як відомо, Великобританія поширила зону довкола островів до 200 миль і вважає ці води територіяльними водами Великобританії, на яких не можуть курсувати кораблі інших держав, а арґентинці не можуть навіть ловити рибу. Очевидно, уряд в Буенос Айресі, вражений таким потягненням Лондону, запротестував офіційно проти цього, а саме поширення водних кордонів назвав „порушення територіяльної суверенности" Арґентини.

А п'ятдесят...

Закінчення зі стор. 2

ючи, як він перед смертю імпровізував вірші, він розхвалює Неруду за його бойовий дух, він пише пеани в честь Бльока, як то музика поезії Бльока звучить над Дніпром з переконливою силою, але той же Драч не завважив, що побіч нього виріс великий поет, найкращий поет України і перейшов як леґенда в історію української літератури. У Драча є есей „Наближення до Перуйра Севака" і в ньому він розказує про вірменського поета, який оспівав в поезії загибель півтори мільйона вірменів у 1915 році в Туреччині. Драч навіть наводить цитату із статті рецензента Алли Марченко у „Вопросах литературы", де вона дослівно пише: „Не можна мовчати, адже знищують не тільки людину, а її крик, не лише предмет, а й його тінь". Це добре бачити трагедію інших. А ось у рідній Драчеві Україні ще могутніший геноцид відбувся та й далеко пізніше, і повинен бути більше у пам'яті. Та український поет бачить далеку Вірменію в далекому передвоєнному часі, а не знає про 1932-33 роки, коли ще жахливіша голодова смерть ходила по його селі. Що ж, не розказала мамуня про цей жахливий час і треба українському поетові шукати теми аж у далекій Вірменії? Так, не можна мовчати! Це гарно сказано, але дійсність показує, що — як це завважив Шевченко, — „на всіх язиках все мовчить". Відбувся з'їзд письменників у Києві; говорили багато, навіть про любов до рідної мови, з якої як-не-як ці письменники живуть, та деякі і добре живуть, відпочиваючи на дачах і курортах, та вганяючи швидкими „волгами", чи „зісами", але не впало ні одно слово в заступництві отих поетів, які караються у концтаборах, не впало ні одно слово згадки про найвидатнішого тепер поета України, якого ворожий режим убив у цьому концтаборі тільки тому, що він був добрий поет і своє поетичне слово віддав своєму народові. Яка доля народу, який мовчить, коли знищують не тільки людину, але її крик?